

Ptashchenko, O. V. "Formuvannya marketynhovoї pidtrymky tovarnoi innovatsiinoї polityky" [Formation of marketing support for product innovation policy]. *Biznes Inform*, no. 7 (2012): 221-223.

Ptashchenko, O. V. "Pidvyshchenni efektyvnosti zbutovoi polityky pidpriemstva cherez vykorystannia Internet-marketynhu" [Improving the effectiveness of enterprise marketing policies through the use of Internet marketing]. *Krymskyi ekonomichnyi visnyk*, vol. II, no. 2 (03) (2013): 113-117.

Ptashchenko, O. V. "Udoskonalennia imidzhu pidpriemstva sfery posluh za rakhunok suchasnykh informatsiinykh instrumentiv" [Improvement of image of enterprise of service sphere at the expense of modern information tools]. *Sotsialno-*

ekonomichnyi rozvytok rehioniv v konteksti mizhnarodnoi intehratsii, no. 16 (5) (2015): 121-125.

Ptashchenko, O. V., and Miroshnykova, Ye. D. "Pobudova CRM-systemy yak osnovy formuvannia komunikatsiinoї polityky mizh orhanizatsiieiu ta kintsevym spozhyvachem" [Creation of CRM-system as the basis of communication policy formation between the organization and the end consumer]. *Visnyk Skhidnoukrajinskoho natsionalnogo universytetu im. V. Dalia*, no. 6 (2016): 108-116.

Tkachuk, V. O. *Marketynh u banku* [Marketing at the bank]. Ternopil: Syntez-Polihraf, 2006.

Zavadska, D. V. *Formuvannia systemy bankivskoho marketynhu* [Formation of banking marketing system]. Odesa: ONPU, 2003.

УДК 336

JEL: H72

АНАЛІЗ СТАНУ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕФОРМИ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

©2019 СОКИРКО О. С., ПЛАХОТНЮК В. В.

УДК 336

JEL: H72

Сокирко О. С., Плахотнюк В. В. Аналіз стану доходів місцевих бюджетів при реалізації реформи бюджетної децентралізації

Мета статті полягає у дослідженні наповнення місцевих бюджетів при бюджетній децентралізації, а також у пошуку проблем і розробці рекомендацій щодо їх вирішення. Місцеві бюджети є інструментом фінансово-економічного регулювання розвитку регіонів та держави в цілому. Ефективне формування та виконання місцевих бюджетів повинно базуватися на сукупності фінансово-економічних взаємозв'язків у галузі формування доходної частини, здійснення видатків бюджету, міжбюджетних відносин і розробці й реалізації збалансованої соціально-економічної політики, спрямованої на забезпечення соціально-економічного зростання регіонів. Реформа бюджетної децентралізації надала органам місцевого самоврядування ширші права та нові джерела фінансових ресурсів, що в сукупності збільшило фінансову спроможність та самостійність регіонів. У статті зазначається низка проблем, які, проте, перешкоджають вдалому розвитку територіальних громад. Передусім, це: нерациональне використання коштів; корупція на місцях; низький рівень фінансової грамотності працівників органів місцевого самоврядування; відсутність інвестиційної привабливості регіонів; нерівномірний розвиток територій тощо. Для вирішення даних проблем доцільним було б узгоджувати державну політику регіонального розвитку з окресленими проблемами; слідкувати за компетентністю органів місцевого самоврядування; сприяти усуненню нездорової політичної конкуренції в органах місцевої влади; формувати видатки з місцевого бюджету на основі програмно-цільового методу; покращувати інфраструктуру регіонів.

Ключові слова: місцевий бюджет, децентралізація, доходи та видатки місцевих бюджетів, територіальна громада.

DOI:

Рис.: 6. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 11.

Сокирко Олена Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул, Національний університет державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпінь, 08201, Україна)

E-mail: osokirko@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3185-0863>

Плахотнюк Володимир Віталійович – студент, Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи Університету державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, корп. В, Ірпінь, 08201, Україна)

E-mail: w.plah@ukr.net

УДК 336

JEL: H72

UDC 336

JEL: H72

Сокирко О. С., Плахотнюк В. В. Анализ доходов местных бюджетов при реализации реформы бюджетной децентрализации

Цель статьи заключается в исследовании наполнения местных бюджетов при бюджетной децентрализации, а также в поиске проблем и разработке рекомендаций по их решению. Местные бюджеты являются инструментом финансово-экономического регулирования развития регионов и государства в целом. Эффективное формирование и исполнение местных бюджетов должно базироваться на совокупности финансово-экономических взаимосвязей в области формирования доходной части, осуществления расходов бюджета, межбюджетных отношений и на разработке и реализации сбалансированной социально-экономической политики, направленной на обеспечение социально-экономического роста регионов. Реформа бюджетной децентрализации предоставила органам местного самоуправления более широкие права и новые источ-

Sokyрко O. S., Plahotniuk V. V. Analyzing the Local Budgets Revenues in the Implementation of the Reform of Budget Decentralization

The article is aimed at studying the filling of local budgets in terms of the budget decentralization, as well as searching for problems and developing recommendations to solve them. The local budgets are an instrument of financial-economic regulation of the development of regions and the State as a whole. Both the efficient formation and administration of local budgets should be based on a combination of financial-economic relationships in the area of revenue generation, implementation of budget expenditures, the inter-budgetary relations and the development together with implementation of the balanced socio-economic policies directed towards ensuring the socio-economic growth of regions. The reform of budget decentralization has provided local governments with broader rights and new sources of financial

ники фінансових ресурсів, що в сукупності збільшило фінансову спроможність і самостійність регіонів. В статті відзначається ряд проблем, котрі, тем не менше, перешкоджають успішному розвитку територіальних громад. Пріоритетно, це: нерациональне використання коштів; корупція на місцях; низький рівень фінансової грамотності працівників органів місцевого самоврядування; відсутність інвестиційної привабливості регіонів; нерівномірне розвиток територій і т. п. Для вирішення цих питань необхідно цілеспрямовано погоджувати державну політику регіонального розвитку з окремими проблемами; стежити за діяльністю органів місцевого самоврядування; сприяти усунуванню нездорової політичної конкуренції в органах місцевої влади; формувати витрати з місцевого бюджету на основі програмно-цілевого методу; покращувати інфраструктуру регіонів.

Ключові слова: місний бюджет, децентралізація, доходи і витрати місцевих бюджетів, територіальна громада.

Рис.: 6. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 11.

Сокирко Елена Сергеевна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул, Національний університет державної фінансової служби України (ул. Університетська, 31, Ірпін, 08201, Україна) **E-mail:** osokirko@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3185-0863>

Плахотнюк Владимир Витальевич – студент, Учебно-науковий інститут фінансів, банківського дела Університету державної фінансової служби України (ул. Університетська, 31, корп. В, Ірпін, 08201, Україна) **E-mail:** w.plah@ukr.net

resources, which has collectively increased the financial viability and autonomy of the regions. The article indicates a number of problems that nevertheless hinder the successful development of territorial communities. First of all, there are: misuse of funds; corruption at the local level; low levels of financial literacy for local government workers; lack of investment attractiveness of regions; uneven development of the territories, etc. In order to address these problems, it would be useful to coordinate the public policy of regional development in view of the outlined problems; to monitor the competence of local governments; to help in eliminating the unhealthy political competition in the local authorities; to form expenditures from the local budget on the basis of a program-targeted method; to improve the regional infrastructure.

Keywords: local budget, decentralization, revenues and expenditures of local budgets, territorial community.

Fig.: 6. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 11.

Sokyрко Olena S. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Finance named after L. L. Tarantul, National University of the State Fiscal Service of Ukraine (31 Universytetska Str., Irpin, 08201, Ukraine)

E-mail: osokirko@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3185-0863>

Plahotniuk Volodymyr V. – Student, Educational and Research Institute of Finance, Banking of the University of State Fiscal Service of Ukraine (Bldg B, 31 Universytetska Str., Irpin, 08201, Ukraine)

E-mail: w.plah@ukr.net

Доходи місцевих бюджетів є важливим індикатором соціально-економічного стану регіону, який, відповідно, показує рівень розвинутості економіки та функціонування територіальних одиниць. Ефективне використання дохідної та видаткової частин місцевих бюджетів сприяє розвитку територіальних громад.

Ефективне виконання місцевих бюджетів – важлива складова успішного функціонування бюджетної системи держави. У період реформ особливу увагу вчених-економістів спрямовано на вивчення проблеми наповнення місцевих бюджетів в умовах реалізації реформи бюджетної децентралізації. Зокрема це питання висвітлено у працях таких дослідників, як: О. Д. Василик, А. К. Воронова, О. Р. Гайка, А. І. Гнатовська, Б. М. Данилишин, І. І. Єфремова, А. І. Карамушка, Т. А. Коляда, І. О. Луніна, Ю. В. Пасічник, М. П. Палій, О. П. Кириленко, О. О. Сунцова, О. І. Чугунов та інші. Проте в умовах динамічного розвитку економіки, попри значну кількість досліджень у даній проблематиці, питання забезпечення ефективного напов-

нення та виконання місцевих бюджетів залишається невирішеним.

Метою статті є аналіз стану дохідної частини місцевих бюджетів територій, виявлення проблем реформи бюджетної децентралізації та пропозиції шляхів щодо їх вирішення.

Реформа бюджетної децентралізації є основною умовою децентралізації влади, становлення результативної системи місцевих фінансів і, що найважливіше, дієвим організаційно-економічним засобом державного регулювання регіонального розвитку країни. Реформування бюджетної системи шляхом децентралізації стимулює регіони до фінансової автономії, пошуку додаткових фінансових джерел на місцях, а також активізації збільшення власного потенціалу регіонів, ефективного та цільового використання бюджетних коштів, збалансування потреби на фінансові ресурси з реальними можливостями регіонів (рис. 1).

Слід зазначити, що серед науковців не існує єдиного підходу до визначення поняття «місцевий бюджет». Основні підходи вчених-економістів до трактування даного поняття наведено в табл. 1.

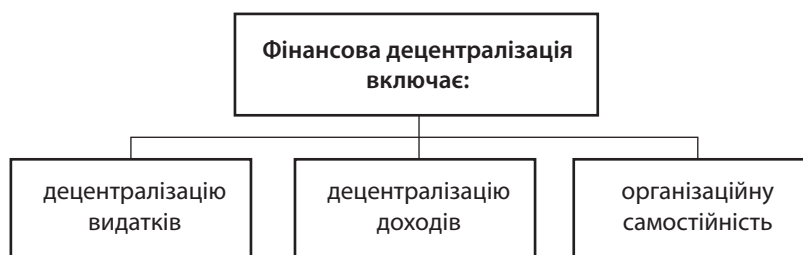

Рис. 1. Структурні елементи фінансової децентралізації

Джерело: авторська розробка.

Визначення терміна «місцевий бюджет»

Автор, джерело	Тлумачення поняття «місцевий бюджет»
ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» [1]	План утворення і використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення функцій та повноважень місцевого самоврядування.
І. І. Єфремова [2]	Сукупність економічних відносин, що сприяють територіальному перерозподілу національного доходу країни та забезпечують створення фінансової бази відповідних територіальних громад
О. І. Чугунов [3]	Місцевий бюджет є важливим інструментом впливу на розвиток економічної та соціальної сфери адміністративно-територіальної одиниці
О. Р. Гайка [4]	Це основний інструмент регулювання соціально-економічних відносин на місцевому рівні
О. П. Кириленко [5]	По-перше, це економічна категорія; по-друге, це правовий акт; по-третє, це фінансовий план відповідного органу місцевого самоврядування
А. І. Гнатовська [6]	Це бюджет, який безпосередньо пов'язаний з усіма елементами фінансової системи, через нього здійснюється фінансова політика певної адміністративно-територіальної одиниці
Л. І. Карамушка [7]	Місцеві бюджети є вагомою складовою системи бюджетного регулювання та дієвим інструментом фінансово-бюджетної політики країни

Джерело: систематизовано авторами.

Варто зазначити, що попри розбіжності у визначенні поняття «місцевий бюджет», його можна визначити як документ, який містить сукупність доходів і витрат відповідної територіальної одиниці, у розрізі загального та спеціального фонду грошових коштів.

Основними джерелами наповнення місцевого бюджету є податкові, неподаткові надходження, трансферти та інші надходження, що видно з *рис. 2*.

Протягом 2014–2018 рр. частка доходів місцевих бюджетів у зведеному бюджеті значно збільшилась, причиною чого є реформа фінансової децентралізації, відповідно до якої органи місцевого самоврядування (ОМС) отримали додаткові джерела фінансування.

Це демонструє *рис. 3*, але, водночас, причиною збільшення обсягів бюджетів є високий рівень інфляції. Станом на 2018 р. сукупний обсяг доходів місцевих бюджетів становив 232 млрд грн, а у 2014 р. – 89 млрд грн, що свідчить про те, що доходи регіонів, у відсотковому значенні, зросли на 260%.

Відповідно до реформи бюджетної децентралізації органи місцевого самоврядування отримали додаткові джерела наповнення місцевих бюджетів, проте в структурі доходів місцевих бюджетів за період до реформи децентралізації (2014 р.) та під час її впровадження основну частку становлять офіційні трансферти (*рис. 4*).

Вдало проведена реформа бюджетної децентралізації сприяє нарощенню фінансового потенціалу регіонів, активізації інвестиційної діяльності, стимулюванню підприємницької активності, що в підсумку зміцнює економічний потенціал і забезпечує «грунт» для зростання та розвитку.

Проте варто зазначити, що, маючи додаткові джерела фінансування та ширші повноваження, органи місцевого самоврядування не здійснюють ефективну політику розвитку регіонів, що свідчить про низький рівень фінансової грамотності ОМС.

Для більш ґрунтовного дослідження необхідно зробити аналіз надходжень до місцевого бюджету по різних регіонах України, що дозволить дійти реальних висновків про реалізацію реформи бюджетної децентралізації. При оцінці рівня розвитку регіону доцільно враховувати показники виконання бюджету, зокрема варто виділити такі (*табл. 2*):

- ✦ рівень дотаційності бюджетів;
- ✦ власні доходи на 1 мешканця;
- ✦ капітальні видатки на 1 мешканця.

Серед досліджуваної групи областей найменше значення за показником «Власні доходи на 1 мешканця» у Львівській області (Новомиська ОТГ), а найбільше – у Дніпропетровській області (Троїцька ОТГ), відхилення по даному показнику найбільше в Дніпропетровській області (93,95%), а найменше – у Київській області (69,22%).

Відповідно за показником «Капітальні видатки на 1 мешканця» найбільші видатки має Київська область (Великодимерська ОТГ), а найменші – у Вінницькій області (Брацлавська ОТГ). Найбільша різниця по витратах на 1 мешканця в Київській області, яка становить 99,8%, а найменша – у Закарпатській області (77,51%).

Отримавши додаткові джерела фінансування, а також ширші права, органи місцевого самоврядування мали б проводити політику розвитку регіонів. Зауважимо, що в багатьох областях ще не утворили-

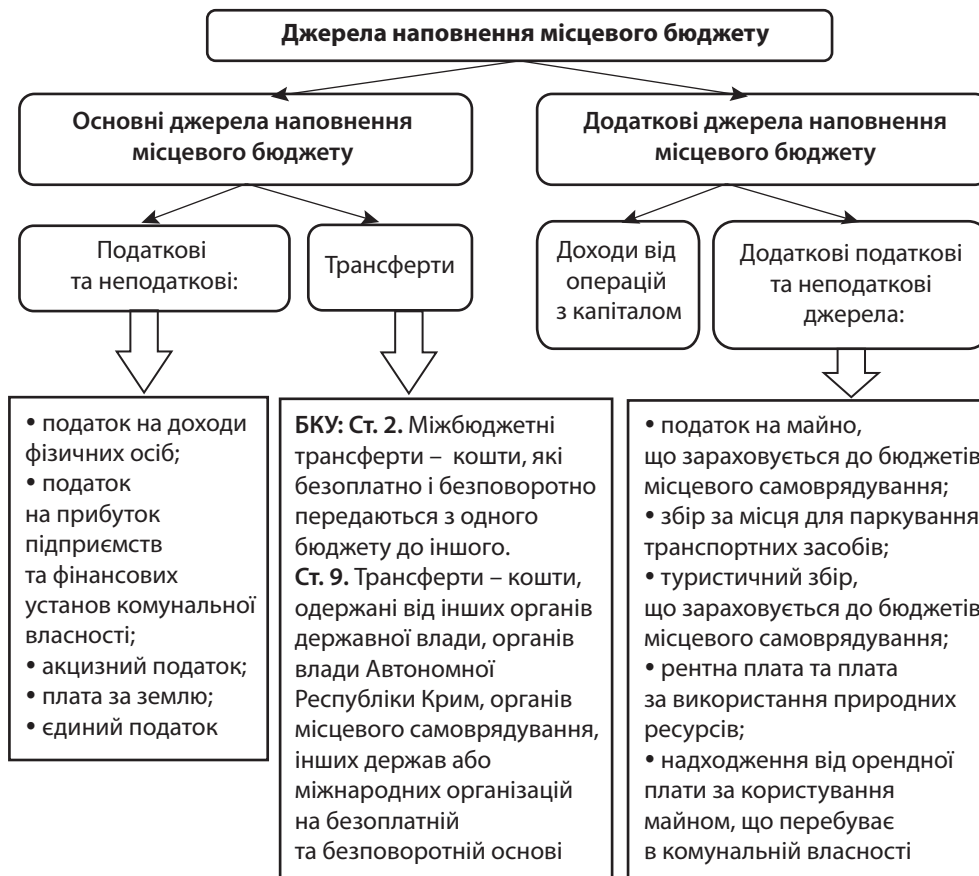

Рис. 2. Структура джерел наповнення місцевого бюджету

Джерело: складено на основі [8].

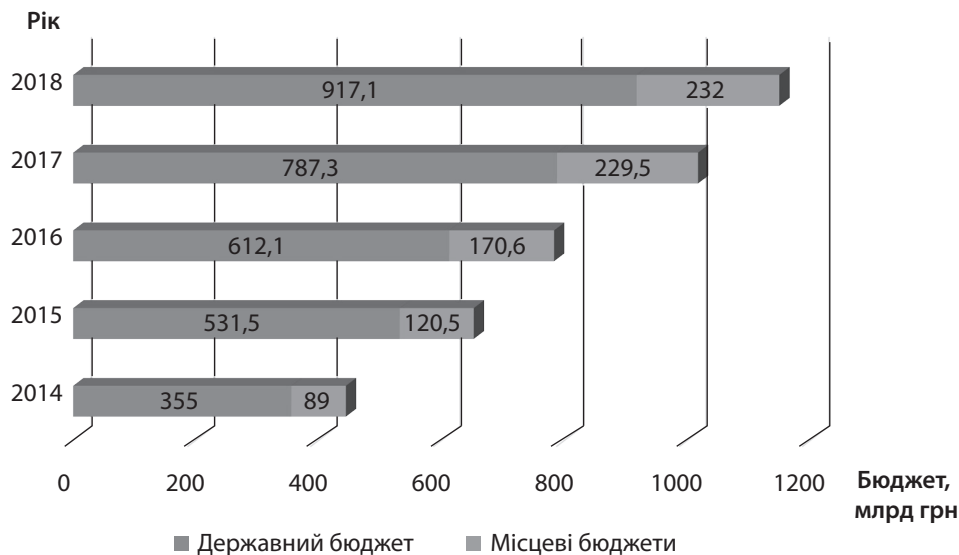

Рис. 3. Склад і структура доходів місцевого (без урахування трансфертів) та Державного бюджетів України за 2014–2018 рр., млрд грн

Джерело: побудовано на основі [9].

ся об'єднанні територіальні громади, а це ускладнює проведення реформи та не дає зробити її максимально результативною. У досліджуваних областях виявлено суттєву різницю в показниках виконання бюджету, що свідчить про диспропорційний розви-

ток об'єднаних територіальних громад і областей, у результаті чого виникає проблема непропорційного розвитку регіонів по Україні. Разом з тим зазначимо, що не всі ОМС повністю компетентні в управлінні бюджетними коштами, і це має негативні наслідки.

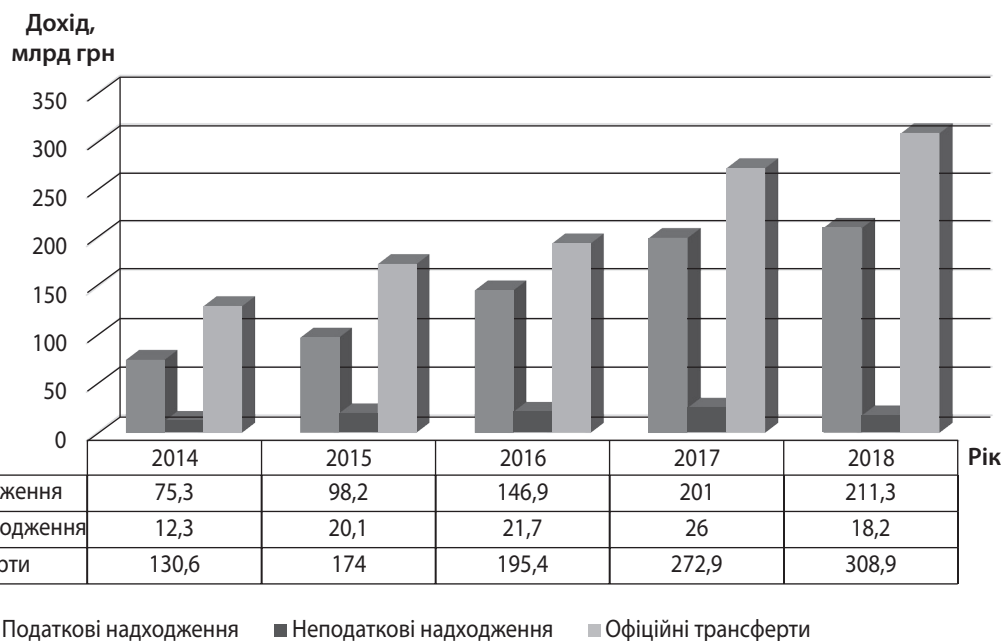

Рис. 4. Склад і структура доходів місцевих бюджетів України за 2014–2018 рр., млрд грн

Джерело: побудовано на основі [9].

Таблиця 2

Показники виконання місцевих бюджетів за 2018 р. (по 8 областях України)

Область	Кількість ОТГ	Рейтинг області	Рівень дотаційності бюджетів		Власні доходи на 1 мешканця			Капітальні видатки на 1 мешканця		
			ОТГ з найбільшим показником	ОТГ з найменшим показником	ОТГ з найбільшим показником	ОТГ з найменшим показником	Δ	ОТГ з найбільшим показником	ОТГ з найменшим показником	Δ
			%	%	грн	грн	%	грн	грн	%
Вінницька	34	23	34,5	-9,8	6302,3	1461,7	76,81	4588,7	202,3	95,59
Одеська	25	19	33,8	-4	12294,1	1526,6	87,58	8500,5	480,3	94,35
Житомирська	45	1	37,4	-16,6	16137,8	1355,3	91,6	6629,4	224,8	96,61
Львівська	35	20	53,4	-5,5	11855,1	783,3	93,39	4854	396,4	91,83
Київська	9	21	5,6	-17,5	8846,2	2722,8	69,22	224302	442,9	99,8
Дніпропетровська	56	4	30,9	-22,6	25501,6	1543,9	93,95	11559,6	392	96,61
Закарпатська	6	24	43,4	-0,8	6513,7	1079,2	83,43	2959,4	665,7	77,51
Херсонська	26	18	37,5	-3,2	7042,1	1434,9	79,62	2595,3	362,2	86,04

Джерело: складено на основі [10].

Від рівня ефективності формування доходів місцевих бюджетів залежить ступінь можливості виконання ОМС їхніх функцій, зокрема щодо соціального захисту населення, надання послуг з освіти, охорони здоров'я, розвитку житлово-комунального господарства.

Провівши оцінку доходів місцевих бюджетів на рівні областей та країни, доцільно проаналізувати

бюджет окремої територіальної одиниці. Відповідно здійснено аналіз динаміки доходів бюджету м. Ірпінь протягом 2016–2018 рр. (2019–2020 рр. – прогнозовані показники) (рис. 5).

Аналіз дохідної частини бюджету м. Ірпінь свідчить про наявність тенденцій до нарощування обсягів доходів, що, безумовно, є позитивним аспектом діяльності органів місцевого самоврядування та

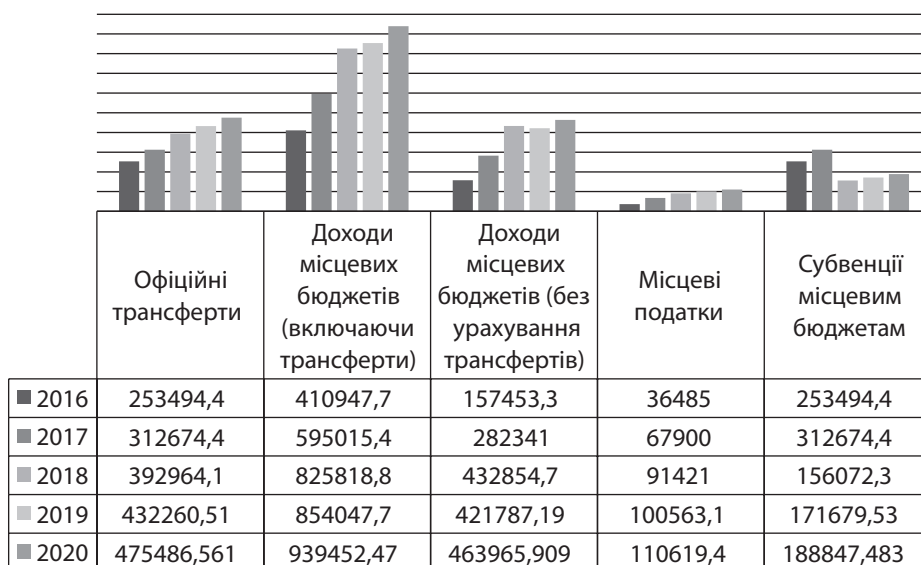

Рис. 5. Структура дохідної частини бюджету м. Ірпінь за 2016–2020 рр. (2019–2020 рр. – прогнозні показники), тис. грн

Джерело: побудовано на основі [11].

реформи децентралізації. Однак важливу частку бюджету складають трансферти, що є негативним фактом, адже бюджет міста не є повною мірою самостійним. Звісно, досягти повної фінансової самостійності регіону в сучасних умовах неможливо, але доцільно було б спрямувати хоча б вектор розвитку на її досягнення.

Реформа бюджетної децентралізації є запорукою децентралізації повноважень органів влади, становлення ефективної системи місцевих фінансів, а також інструментом регулювання регіонального розвитку. Бюджетна децентралізація передбачає стимулювання регіонів до фінансової автономії, пошуку додаткових власних ресурсів, активізації внутрішнього потенціалу розвитку; дозволяє балансувати потреби та можливості регіонів.

Зокрема, динаміка оцінки рівня децентралізації в Ірпінському регіоні (табл. 3) показує, що ОТГ розвивається і має задовільний фінансовий потенціал.

Проте негативну тенденцію мають показники стійкості бюджету (хоча коефіцієнт стійкості дохідної частини бюджету, навпаки, має позитивну тенденцію), коефіцієнт бюджетного покриття за рахунок коштів спеціального фонду покращився у 2018 р. порівняно із 2017 р., але якщо зіставити дані показники з показником 2016 р., то спостерігається тенденція до суттєвого зменшення.

Наявність належного фінансового забезпечення ОТГ є основою для надання населенню якісних адміністративних послуг, а також реалізації соціальних, інфраструктурних, економічних проектів, створення умови для розвитку бізнесу та залучення інвестицій, розроблення та реалізації місцевих програм розвитку тощо (рис. 6).

Таблиця 3

Оцінка рівня децентралізації бюджету м. Ірпінь

Коефіцієнт	2018 р.	2017 р.	2016 р.
Коефіцієнт стійкості дохідної бази	0,42	0,41	0,35
Коефіцієнт фінансової самостійності	0,52	0,44	0,38
Коефіцієнт бюджетного покриття за рахунок коштів спеціального фонду	0,25	0,20	0,30
Коефіцієнт податкових надходжень	0,45	0,44	0,38
Коефіцієнт неподаткових надходжень	0,07	0,58	0,06
Коефіцієнт доходів від цільових фондів	0,06	0,05	0,06
Коефіцієнт офіційних трансфертів	0,48	0,49	0,62
Коефіцієнт податкової самостійності	0,11	0,11	0,09
Коефіцієнт субвенційної залежності	0,19	0,49	0,62
Коефіцієнт стійкості бюджету	0,48	0,49	0,62

Джерело: складено на основі [11].

РЕФОРМА БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

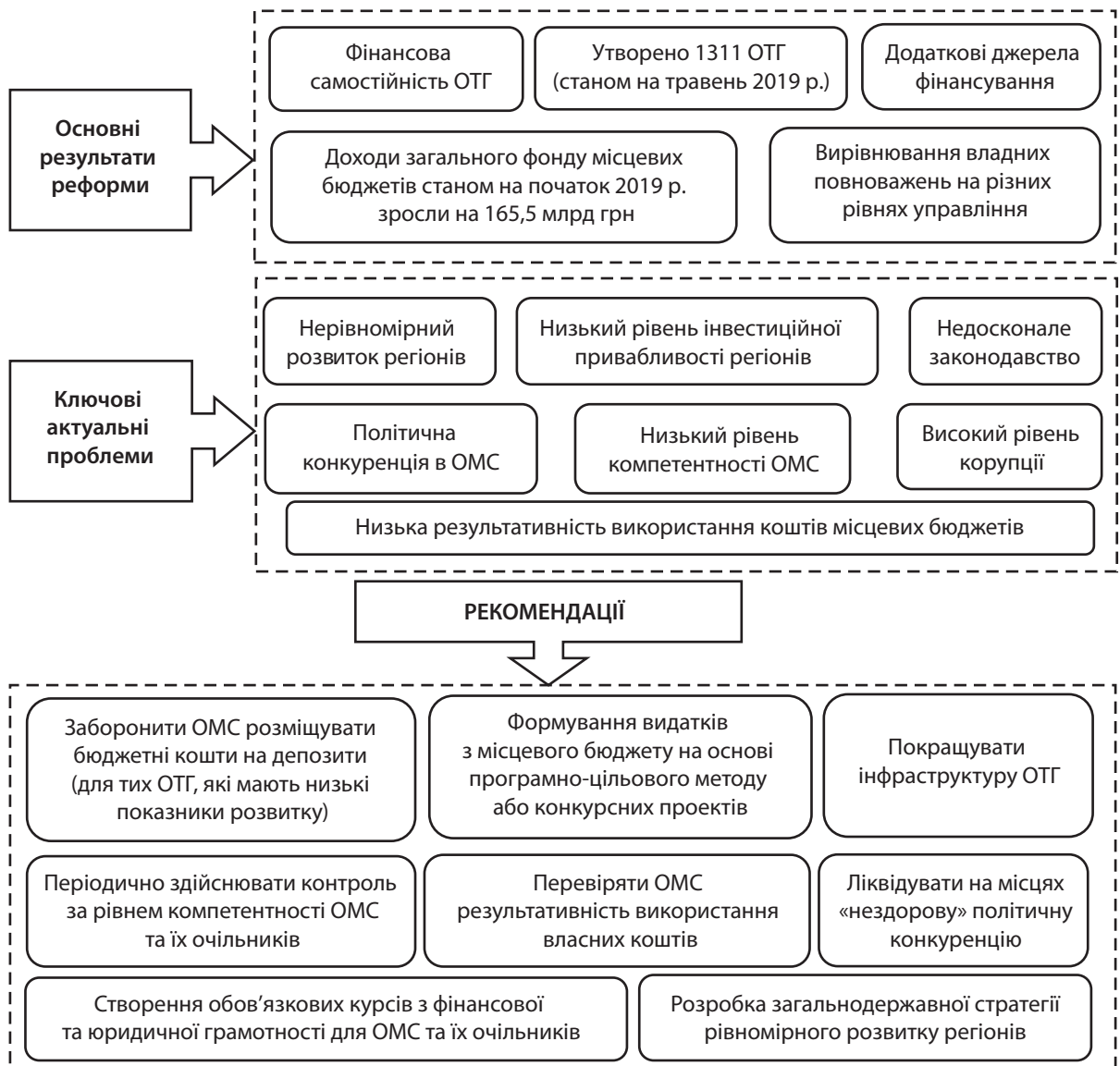

Рис. 6. Основні результати, проблеми та рекомендації щодо реформи бюджетної децентралізації

Джерело: авторська розробка.

Попри усі успіхи реформи бюджетної децентралізації, досі залишається невирішеними низка проблем. Нерівномірність утворення ОТГ в областях, різний розвиток регіонів спричинили диспропорцію розвитку територіальних громад, відповідно, – непропорційний розвиток регіонів, складне геополітичне становище держави створюють несприятливе інвестиційне середовище, що зменшує притоки інвестицій як у місцеві бюджети, так і в державний (див. рис. 6).

Бюджетна децентралізація дала органам місцевого самоврядування додаткові джерела фінансування та збільшила рівень самостійності ОМС, але ОТГ розвиваються нерівномірно. Причиною цього є високий рівень корупції на макро- та мікрорівнях, розбіжності в поглядах основних політичних сил у регіоні (конфлікт інтересів між сільськими, міськими головами, головами РДА тощо). Важливою проблемою,

яка гальмує реформу бюджетної децентралізації, є низька результативність використання бюджетних коштів. На нашу думку, причиною цього є не тільки нестача коштів на місцях, але й відсутність у ОМС фінансової компетенції, що не дає можливості раціонально та ефективно розпоряджатися фінансовими ресурсами.

ВИСНОВКИ

Реформа бюджетної децентралізації передбачає стимулювання територіальних громад до фінансової автономії, пошуку додаткових джерел фінансових ресурсів, активізації внутрішнього потенціалу регіону тощо.

Незважаючи на всі переваги та позитивні результати реформи децентралізації, існують ще невирішені проблеми, які гальмують ефективність про-

ведення реформи та успішність розвитку регіонів: нерівномірний розвиток регіонів, недосконале законодавство, високий рівень корупції на макро- та мікрорівні, низький рівень компетентності ОМС і неефективне використання бюджетних коштів тощо.

Для вирішення даних проблем доцільно було б здійснити такі заходи: покращувати інфраструктуру ОТГ; сприяти усуненню конфлікту інтересів на місцях; перевіряти рівень компетентності ОМС, а також їх юридичну та фінансову грамотність.

Для покращення ефективності використання бюджетних коштів доцільно здійснювати видатки на основі програмно-цільового методу та конкурсних проєктів.

Ураховуючи нерівномірний розвиток регіонів і, як наслідок, їх низьку інвестиційну привабливість, необхідним є створення загальнодержавної стратегії розвитку регіонів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р., № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>

2. **Єфремова І. І.** Місцеві бюджети та бюджети місцевого самоврядування: проблеми правового визначення. *Форум права*. 2009. № 1. С. 157–161.

3. **Чугунов О. І.** Бюджети місцевого самоврядування як інструмент соціально-економічного розвитку територій. *Економічний вісник університету*. 2014. Вип. 23 (1). С. 261–266.

4. **Гайка О. Р.** Проблеми правового регулювання набрання чинності рішення про місцевий бюджет. *Держава і право. Серія «Юридичні та політичні науки»*. 2013. Вип. 59. С. 318–324.

5. **Кириленко О. П.** Місцеві бюджети України (Історія, теорія, практика). Київ : НІОС, 2008. 384 с.

6. **Гнатовська А. І.** Визначення поняття «місцевий бюджет» як об'єкта міжбюджетних відносин. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2012. Вип. 1. С. 142–150.

7. **Карамушка Л. І.** Місцевий бюджет як фінансова основа розвитку територіальних громад. *Економічний вісник університету*. 2014. Вип. 23 (1). С. 206–210.

8. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

9. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/bjudzhet/ptsm>

10. Бюджети об'єднаних громад кожної області за 2018 рік. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/10674>

11. Офіційний сайт Ірпінської міської ради. URL: <http://imr.gov.ua/>

REFERENCES

"Biudzhety obiednanykh hromad kozhnoi oblasti za 2018 rik" [Budgets of the united communities of each region for 2018]. <https://decentralization.gov.ua/news/10674>

Chuhunov, O. I. "Biudzhety mistsevoho samovriaduvannia yak instrument sotsialno-ekonomichnoho rozvytku terytorii" [Local self-government budgets as a tool for socio-economic

development of territories]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, no. 23 (1) (2014): 261-266.

Haika, O. R. "Problemy pravovoho rehuliuвання nabrannia chynnosti rishennia pro mistsevyi biudzhzet" [Problems of legal regulation of the entry into force of the local budget decision]. *Derzhava i pravo. Seria «Yurydychni ta politychni nauky»*, no. 59 (2013): 318-324.

Hnatovska, A. I. "Vyznachennia poniattia «mistsevyi biudzhzet» yak obiekta mizhbudzhetnykh vidnosyn" [Definition of the term "local budget" as an object of intergovernmental relations]. *Visnyk Chernivetskoho fakultetu Natsionalnoho universytetu «Odeska yurydychna akademiia»*, no. 1 (2012): 142-150.

Karamushka, L. I. "Mistsevyi biudzhzet yak finansova osnova rozvytku terytorialnykh hromad" [Local budget as a financial basis for development of territorial communities]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, no. 23 (1) (2014): 206-210.

Kyrylenko, O. P. *Mistsevi biudzhety Ukrainy (Istoriia, teoriia, praktyka)* [Local budgets of Ukraine (History, theory, practice)]. Kyiv: NIOS, 2008.

[Legal Act of Ukraine] (1997). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>

[Legal Act of Ukraine] (2010). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

Ministerstvo finansiv Ukrainy. <https://www.minfin.gov.ua/news/bjudzhet/ptsm>

Ofitsiinyi sait Irpinskoi miskoi rady. <http://imr.gov.ua/>
Yefremova, I. I. "Mistsevi biudzhety ta biudzhety mistsevoho samovriaduvannia: problemy pravovoho vyznachennia" [Local and Local Government Budgets: Problems with Legal Determination]. *Forum prava*, no. 1 (2009): 157-161.